

**МІЖНАРОДНА НАУКОВО-ПРАКТИЧНА КОНФЕРЕНЦІЯ
INTERNATIONAL SCIENTIFIC-PRACTICAL CONFERENCE**

**АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ЕКОНОМІКИ,
ОБЛІКУ, ФІНАНСІВ І ПРАВА**

**ACTUAL PROBLEMS OF ECONOMICS,
ACCOUNTING, FINANCE AND LAW**

**Збірник тез доповідей
Book of abstracts**

**Частина 8
Part 8**

**7 травня 2020 р.
May 7, 2020**

**м. Полтава, Україна
Poltava, Ukraine**

**МІЖНАРОДНА НАУКОВО-ПРАКТИЧНА
КОНФЕРЕНЦІЯ
INTERNATIONAL SCIENTIFIC-PRACTICAL
CONFERENCE**

**АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ЕКОНОМІКИ,
ОБЛІКУ, ФІНАНСІВ І ПРАВА**

**ACTUAL PROBLEMS OF ECONOMICS,
ACCOUNTING, FINANCE AND LAW**

**Збірник тез доповідей
Book of abstracts**

**Частина 8
Part 8**

**7 травня 2020 р.
May 7, 2020**

**м. Полтава, Україна
Poltava, Ukraine**

УДК 33
ББК 65

Актуальні проблеми економіки, обліку, фінансів і права: збірник тез доповідей міжнародної науково-практичної конференції (Полтава, 7 травня 2020 р.): у 10 ч. Полтава: ЦФЕНД, 2020. Ч. 8. 71 с.

У збірнику тез доповідей представлено матеріали учасників Міжнародної науково-практичної конференції «Актуальні проблеми економіки, обліку, фінансів і права» з:

**D. Serikbayev East Kazakhstan State Technical University
Kazakh-American Free University**

Академія адвокатури України

Академія Державної пенітенціарної служби України

АТ «Укрексімбанк»

Барановичский государственный университет

Белорусский государственный экономический университет

Білоцерківський національний аграрний університет

Вінницький торговельно-економічний інститут КНТЕУ

Відкритий міжнародний університет розвитку людини «Україна»

Відокремлений підрозділ Національного університету біоресурсів і природокористування України «Ніжинський агротехнічний інститут»

Вінницький національний технічний університет

Вінницький торговельно-економічний інститут КНТЕУ

ВП НУБіП України «Ірпінський економічний коледж»

ДВНЗ «Донецький національний технічний університет»

ДВНЗ «Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана»

ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника»

ДВНЗ «Університет банківської справи» Черкаський інститут

ДВНЗ «Херсонський державний аграрний університет»

Дніпровський державний технічний університет

Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара

Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ

Донбаська державна машинобудівна академія

Донецький науково-дослідний експертно-криміналістичний центр МВС України

Донецький національний університет економіки і торгівлі імені Михайла Туган-Барановського

Донецький національний університет імені Василя Стуса

ДУ «Інститут економіки та прогнозування НАН України»

Запорізький національний університет

Івано-Франківський національний технічний університет нафти і газу

Інститут демографії та соціальних досліджень імені М. В. Птухи Національної академії наук України

Інститут економіки промисловості

Інститут проблем ринку та економіко-екологічних досліджень НАН України

Київський національний лінгвістичний університет

Київський національний торговельно-економічний університет

Київський національний університет будівництва і архітектури

Київський національний університет імені Тараса Шевченка

Київський національний університет технологій та дизайну

**Збірник тез доповідей Міжнародної науково-практичної конференції
«Актуальні проблеми економіки, обліку, фінансів і права»**

Київський університет права НАН України
Ковельський фаховий промислово-економічний коледж ЛНТУ
Криворізький економічний інститут ДВНЗ «КНЕУ імені Вадима Гетьмана»
Луцький національний технічний університет
Львівський державний університет внутрішніх справ
Львівський інститут економіки і туризму
Львівський навчально-науковий інститут ДВНЗ «Університет банківської справи»
Львівський національний університет імені Івана Франка
Львівський торговельно-економічний університет
Львівський університет бізнесу та права
Львівський національний університет імені Івана Франка
Львівський державний університет внутрішніх справ
Миколаївський національний університет імені В. О. Сухомлинського
Науково-дослідний інститут публічного права
Національна академія внутрішніх справ
Національна академія державного управління при Президентові України
Національний авіаційний університет
Національний аерокосмічний університет ім. М. Є. Жуковського «Харківський авіаційний інститут»
Національний науковий центр «Інститут аграрної економіки»
Національний технічний університет «Дніпровська політехніка»
Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут ім. Ігоря Сікорського»
Національний університет «Львівська політехніка»
Національний університет біоресурсів і природокористування України
Національний університет водного господарства та природокористування
Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого
НУ «Чернігівська політехніка»
Одеська національна академія харчових технологій
Одеський національний економічний університет
Одеський національний університет імені І. І. Мечникова
Одеський фінансово-економічний коледж КНТЕУ
Поліський національний університет
Полтавський юридичний інститут Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого
Полтавський юридичний коледж Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого
ПрАТ «ВНЗ «МАУП»
Придніпровська державна академія будівництва та архітектури
С.Сейфуллин атындағы ҚАТУ
Сумський державний університет
Сумський національний аграрний університет
Східноєвропейський національний університет імені Лесі Українки
Таврійський національний університет імені В.І. Вернадського
Тернопільський національний економічний університет
ТзОВ «Ерабус»
Ужгородський національний університет
Університет державної фіскальної служби України
Університет митної справи і фінансів
Університету імені Альфреда Нобеля
УО «Полесский государственный университет»
Фаховий коледж Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича

**Збірник тез доповідей Міжнародної науково-практичної конференції
«Актуальні проблеми економіки, обліку, фінансів і права»**

**Харківський державний університет харчування та торгівлі
Харківський національний економічний університет імені Семена Кузнеця
Харківський національний університет будівництва та архітектури
Харківський національний університет внутрішніх справ
Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна
Херсонський національний технічний університет
Хмельницький університет управління та права імені Леоніда Юзькова
Черкаський державний бізнес-коледж
Черкаський національний університет імені Богдана Хмельницького
Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича
Ягеллонський університет**

У збірнику тез доповідей висвітлюються результати наукових досліджень з актуальних питань економіки, обліку, фінансів та права.

Тематика конференції охоплює актуальні проблеми: економічної теорії та історії економічної думки; світового господарства і міжнародних економічних відносин; економіки та управління національною економікою; економіки та управління підприємствами; національної безпеки та оборони в умовах кризових явищ; продовольчої безпеки та екологічної політики в сучасному світі; економіки сільського господарства і АПК; екологічної економіки і сталого розвитку; енергоефективності економіки; економіки торгівлі та послуг; економіки промисловості; економіки природокористування; підприємництва, торгівлі та біржової діяльності; розвитку продуктивних сил і регіональної економіки; інновацій та інвестиційної діяльності; демографії, економіки праці, соціальної економіки і політики; туризму та готельно-ресторанної справи; бухгалтерського обліку, аналізу та аудиту; фінансів, банківської справи, страхування; математичних методів, моделей та інформаційних технологій в економіці; маркетингу; менеджменту; логістики та транспорту; публічного управління та адміністрування; правового забезпечення державного управління та місцевого самоврядування; історії та теорії держави та права, філософії права; конституційного права, муніципального права, міжнародного публічного права; цивільного права та процесу, сімейного права, житлового права, міжнародного приватного права; господарського права та процесу; трудового права та права соціального забезпечення; екологічного, земельного та аграрного права; адміністративного права та процесу, фінансового права, інформаційного права; кримінального права, кримінально-виконавчого права, кримінології, кримінального процесу, криміналістики; міжнародного публічного права та міжнародного приватного права.

Видання розраховане на науковців, викладачів, працівників органів державного управління, студентів вищих навчальних закладів, аспірантів, докторантів, працівників державного сектору економіки та суб'єктів підприємницької діяльності.

ЗМІСТ
CONTENTS

СЕКЦІЯ 25. ФІНАНСИ, БАНКІВСЬКА СПРАВА, СТРАХУВАННЯ SECTION 25. FINANCE, BANKING, INSURANCE	8
<i>Аніловська Г. Я.</i> ФІНАНСОВА СКЛАДОВА НОРМАТИВНО-ПРАВОВОЇ БАЗИ ДЕТИНІЗАЦІЇ ГРОШОВИХ ПОТОКІВ СУБ'ЄКТІВ ПІДПРИЄМНИЦТВА	8
<i>Атцподіна Л. М.</i> ЄВРОПЕЙСЬКИЙ ДОСВІД РОЗВИТКУ БАНКІВСЬКОЇ СИСТЕМИ КРАЇН- ЧЛЕНІВ ЄС У ПОСТКРИЗОВИЙ ПЕРІОД	10
<i>Балацька А. П.</i> АНАЛІТИЧНА ОЦІНКА ПРОБЛЕМ ТА ТЕНДЕНЦІЙ ФІНАНСОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМНИЦТВА В УКРАЇНІ	12
<i>Безродна О. С., Кубась І. Є.</i> АНАЛІЗ ПІДХОДІВ ДО ОЦІНЮВАННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ФІНАНСОВОГО МОНІТОРИНГУ	15
<i>Бондаренко Л. П., Лавренюк А. В.</i> СТАН ТА ПРОБЛЕМИ ФУНКЦІОНУВАННЯ КРЕДИТНОГО РИНКУ В УКРАЇНІ	17
<i>Ватаманюк-Зелінська У. З., Діяткова Д. М.</i> ВИКОРИСТАННЯ СТАНДАРТУ ІВАН В СИСТЕМІ КАЗНАЧЕЙСЬКОГО ОБСЛУГОВУВАННЯ БЮДЖЕТНИХ КОШТІВ	19
<i>Бондаренко Л. П., Корначук О. Ю.</i> ДИНАМІКА ДЕРЖАВНОГО БОРГУ ТА ПРОБЛЕМИ ЙОГО НАГРОМАДЖЕННЯ	22
<i>Витвицька У. Я., Дроняк В. В.</i> ІНВЕСТИЦІЙНА БЕЗПЕКА ЯК СКЛАДОВА ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМСТВА	23
<i>Гетьманенко Ю. О.</i> МЕХАНІЗМ ДЕРЖАВНОГО КОНТРОЛЮ У ПІДВИЩЕННІ ЕФЕКТИВНОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ВИДАТКІВ БЮДЖЕТУ	26
<i>Денкова Г. М., Нетребчук Л. О.</i> КОМІСІЙНІ ДОХОДИ ЯК ДЖЕРЕЛО ПІДВИЩЕННЯ ДОХОДНОСТІ БАНКУ	28

УДК 336.71.078.3

Безродна О. С.

канд. екон. наук,

доцент кафедри банківської справи і фінансових послуг,
Харківський національний економічний університет ім. С. Кузнеця,

Кубась І. Є.

здобувач вищої освіти,

Харківський національний економічний університет ім. С. Кузнеця

АНАЛІЗ ПІДХОДІВ ДО ОЦІНЮВАННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ФІНАНСОВОГО МОНІТОРИНГУ

Результативність боротьби з відмиванням кримінальних доходів, економічною злочинністю та тіншовим сектором і у цілому фінансова безпека держави значною мірою залежать від ефективності функціонування системи фінансового моніторингу. Тому, у сучасних реаліях питання критеріїв та показників оцінювання фінансового моніторингу не втрачають своєї актуальності та знайшли своє відображення як у працях науковців (зокрема, таких як О. В. Акімова, О. М. Воронкова, І. І. Д'яконова, Ш. М. Магомедов, С. О. Хвалінський, А. А. Хмелюк, Д. В. Шиян та ін.), так і представлені у масштабних тематичних дослідженнях і звітах суб'єктів державного фінансового моніторингу.

Використання великого масиву абсолютних і відносних показників, які розглядаються в якості КРІ фінансового моніторингу, визначає необхідність їх розгляду з позиції систематизованого узагальнення за окремими напрямками, об'єктивності та відповідно доцільності використання. Так, наприклад, О. В. Акімовою [2] зроблено наголос на розмежуванні понять «ефективність» та «результативність» щодо оцінювання реалізованих процедур фінансового моніторингу та з урахуванням цього сформовано методичні положення оцінки ефективності системи фінансового моніторингу. Відповідні положення включають два напрями оцінки: перший напрям передбачає оцінку результативності (здатності досягати поставлених завдань) системи із використанням показників охоплення фінансового моніторингу, його інтенсивності та якості, результативності та швидкості процесу розслідувань, ступеню точності ідентифікації випадків, швидкості обробки взаємних запитів органів фінансового моніторингу та ступеню релевантності відповіді запиту; другий напрям – використання ресурсів системи фінансового моніторингу за співвідношенням вартісного результату та витрат на розслідування та проведення функціонально-вартісного аналізу [2, с. 26]. О. М. Воронкова [4], як і О. В. Акімова [2], розглядає фінансовий моніторинг у контексті державного фінансового контролю, і тому свої пропозиції щодо оцінювання ефективності фінансового моніторингу подає з позиції результатів діяльності Державної служби фінансового моніторингу України (ДСФМУ), тобто за її контролюючою функцією. За таким підходом ефективність фінансового моніторингу визначається показником результативності, який характеризує отримані в ході контролюючої діяльності результати з точки зору витрат на їх досягнення. Серед показників, які включені до вибірки з метою оцінки державного фінансового моніторингу, О. М. Воронкова розглядає вартість арештованого та вилученого майна, витрати на фінансування роботи служби та показники, що характеризують масштаби її роботи (отримані та оброблені інформаційні повідомлення, оброблені досьє, передані правоохоронним органам узагальнені матеріали, рішення про зупинення фінансових операцій та ін.) [4, с. 60, 63].

З позиції комплексності оцінки ефективності фінансового моніторингу шляхом побудови узагальнюючого індикатору заслуговують на увагу підходи, представлені у роботах І. І. Д'яконової та Д. В. Шиян [5], С. О. Хвалінського [7]. Так, І. І. Д'яконова та Д. В. Шиян [5, с.12 – 14] оцінювання ефективності фінансового моніторингу пропонують здійснювати з використанням методу зважених сум за такими трьома критеріями та відповідними їм показниками: доцільність (щорічні суми можливої легалізації кримінальних доходів у відсотках до ВВП та рівень тінізації економіки), результативність (показники роботи окремих суб'єктів національної системи фінансового моніторингу) та економічність (обсяг бюджетних асигнувань на утримання ДСФМУ у загальному обсязі видатків бюджету). В свою чергу С. О. Хвалінський [7] дещо розширює поданий у роботі [5] підхід та надає пропозиції щодо його удосконалення з посиланням на певні недоліки. По-перше, наголошує на необхідності уточнення показників за критерієм «доцільність»; по-друге, у набір критеріїв вводить додатковий критерій під назвою «дієвість», що охоплює робоче навантаження на співробітників ДСФМУ, результативність міжнародних комунікацій, рівні перепідготовки/підвищення кваліфікації працівників системи фінмоніторингу та інформаційного забезпечення роботи ДСФМУ [7].

А. А. Хмелюк [8, с. 200] позиціонує розроблену методику визначення показників ефективності фінансового моніторингу як таку, що синтезує у собі ключові показники роботи його суб'єктів та ґрунтується на «теорії адитивної цінності» (згідно з якою цінність ДСФМУ дорівнює сумі цінностей (результатів діяльності) суб'єктів первинного фінансового моніторингу (СПФМ)). Автором розглянуті показники повідомлень з підстав фінансового моніторингу та результативні показники діяльності ДСФМУ, серед яких на його думку за співвідношенням загальної суми видатків, спрямованих на утримання ДСФМУ, до вартості вилучених (за результатами фінансового моніторингу) майна і коштів можна зробити обґрунтований висновок про доцільність, раціональність та ефективність фінансового моніторингу в цілому [8, с. 201].

Слід наголосити на тому, що розглянуті критерії визначення ефективності національної системи фінансового моніторингу досить тісно корелюють із аналогічними аспектами в контексті оцінювання ефективності роботи СПФМ. Зокрема, банків як найбільш вразливих фінансових установ з позиції їх привабливості та відповідно високого ризику використання для легалізації злочинних доходів шляхом реалізації схемних фінансових операцій.

Д. В. Шиян [9, с. 429 – 433] оцінювання ефективності фінансового моніторингу банку пропонує здійснювати за базовими та додатковими показниками. В межах першої групи показників автором поєднано ті, що безпосередньо корелюють із визначенням ефективності, та згруповано їх за критеріями результативність, дієвість, доцільність та економічність. В межах другої групи показників – враховано параметри, які пов'язані із принципами фінансового моніторингу. Автори [6, с.39] в більшій мірі акцентують увагу на тому, що рівень розвитку і структурованості системи фінансового моніторингу впливає на результат її дії, що виражається в зниженні потенційних втрат. Тому, на їх думку результат функціонування системи фінансового моніторингу в банку доцільно визначати як різницю між втратами (збитками) банку в умовах відсутності контролю та втратами (збитками) банку від штрафів при діючій системі контролю.

Як бачимо, проаналізовані підходи до оцінювання ефективності фінансового моніторингу мають як багато спільного (в більшій мірі охоплюють критерії результативність, доцільність та економічність), так і деякі відмінності у кількості

використаних показників за даними напрямками оцінки та способах розрахунку окремих з них. Проте, на нашу думку, у системі показників оцінювання ефективності фінансового моніторингу також доцільним є врахування узагальнених рівнів ризиків СПФМ бути використаними для відмивання коштів. Така необхідність відповідає сучасному вектору розвитку ризик-орієнтованої системи протидії легалізації доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму і розповсюдження зброї масового знищення. В свою чергу імплементація у нормативно-правовий простір та реалізація ризик-орієнтованого підходу у сфері протидії відмиванню коштів, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення [1,3] розглядаються в якості важливих вимог міжнародних стандартів FATF, які спрямовані на протидію загрозам глобальної безпеки.

Список літератури

1. Vnukova N., Hontar D., Andriichenko Zh. International Preconditions for Development the Basics of a Concept of Risk-oriented System on Combating Money Laundering and the Financing of Terrorism and Proliferation. *Modern Management: Economy and Administration: Monograph*. Opole: The Academy of Management and Administration in Opole, 2018. Pp. 37–44.
2. Акімова О. В. Методологія розвитку підсистеми фінансового моніторингу в системі державного фінансового контролю: автореф. дис. ... докт. екон. наук: 08.00.08. Чернігів, 2017. 42 с.
3. Внукова Н. М., Колодізев О. М., Чмута І. М. Аналіз міжнародного досвіду застосування ризик-орієнтованого підходу у сфері протидії відмиванню коштів, фінансуванню тероризму та розповсюдження зброї масового знищення. *Електронне наукове фахове видання «Глобальні та національні проблеми економіки»*. 2017. Вип. 17. URL: <http://globalnational.in.ua/issue-17-2017>.
4. Воронкова О. М. Ефективність фінансового моніторингу в системі державного фінансового контролю. *Збірник наукових праць Університету державної фіскальної служби України*. 2017. № 1. С. 54 – 68.
5. Д'яконова І. І., Шиян Д. В. Методика оцінки ефективності фінансового моніторингу. *Вісник Української академії банківської справи*. 2013. № 1. С. 10 – 16.
6. Магомедов Ш. М., Каратаев М. В. Модель оценки эффективности системы финансового мониторинга коммерческого банка. URL: <https://raen.info/upload/000/vestnik/2017/38-43.pdf>.
7. Хвалінський С. О. Ефективність системи протидії легалізації незаконних доходів в контексті євроінтеграції. *Електронний журнал «Ефективна економіка»*. 2014. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=3642>.
8. Хмелюк А. А. Ефективність фінансового моніторингу. *Бізнес Інформ*. 2015. № 6. С. 199 – 203.
9. Шиян Д. В. Критерії та показники ефективності фінансового моніторингу банку. *Економічні науки*. Сер. : Облік і фінанси. 2012. Вип. 9 (4). С. 424 – 437.

УДК 336.774

Бондаренко Л. П.

канд. екон. наук, доцент, доцент кафедри фінансів,
Національний університет «Львівська політехніка»,

Лавренюк А. В.

здобувач вищої освіти,

Національний університет «Львівська політехніка»

СТАН ТА ПРОБЛЕМИ ФУНКЦІОНУВАННЯ КРЕДИТНОГО РИНКУ В УКРАЇНІ

Кредитний ринок – це механізм, за допомогою якого встановлюються взаємозв'язки між підприємствами і громадянами, що потребують грошових коштів, та організаціями і громадянами, що можуть їх надати (позичити) на певних умовах [1].

Для функціонування кредитного ринку потрібна стабільна економічна ситуація в країні та наявність розвиненої інфраструктури, що забезпечує надійність банківської системи [1].